

Co je to provázení pěstounských rodin?

Když se narodí v běžné rodině třeba Honzík, hned ho všichni obletují, chovají ho, šišljají na něj. On se tak učí, že svět je zajímavé místo a lidé jsou hodní. Když má hlad nebo je mu zima, zapláče a maminka všechno spraví. Jeho nepohodlí tedy někoho zajímá a dá se vyřešit.

Dětem, které nedostanou takovou běžnou péči, se mozek začíná už od narození vyvíjet jinak. Třeba taková Anička. Když měla Anička hlad, nikdo si jí nevšímal i několik dní. Naučila se, že svět je nejen místo plné bolesti a chladu, ale hlavně že to nemůže nijak ovlivnit. Když totiž plakala, nikdo neodpovídal. Teď už je Anička větší, už nemá hlad ani jí není zima, už umí i pár slov. Ale to, co se naučila ve svém prvním roce života, je v té hlavičce pořád uloženo. Pořád čeká, aniž by si to uvědomovala, odkud přijde nebezpečí. Pořád si není jistá, jestli zítra dostane najíst.

Situace, které jsou pro ostatní děti všední, vnímá Anička jako nesrozumitelné, podezřelé nebo nebezpečné. Její mozek a tělo na ně tak reaguje. Zkuste řešit například jednoduchý početní příklad, když k vám běží velký vzteklý pes. Srdce vám buší, dlaně se potí a vaše rozhodování se plně soustřeďuje na „Uteču nebo budu bojovat?“ Čím déle zažívala Anička nevyhovující podmínky, tím hlouběji se nepříznivý vývoj hormonů zakóduje. Pak už nezáleží na tom, jestli je tu pes nebo roztomilá kočička. Anička má hladinu stresu v nebeských výšinách, i když vidí zlatou ryбку.

Do pěstounské rodiny velmi pravděpodobně přijde spíše taková Anička. Anička zatím nemá důvod těm dvěma dospělákům věřit. Je to na nich, aby ji přesvědčili, že je v bezpečí, že ji mají rádi a že ji nezradí. To se nestane ze dne na den. To bude dlouhá cesta, na které ani ti dva pěstouni nebudou mít klid. Přijdou různé strasti pěstounství a pěstouni budou potřebovat pomoc. Třeba až bude Anička po každé návštěvě školky divoká a k neutěšení. Až bude paní učitelka ze školy volat, že Anička ubližuje dětem. Až bude potřeba Aničce vysvětlit, že maminka bere drogy, a proto se o ni teď nemůže starat. Až tatínka pustí z výkonu trestu a bude se chtít s Aničkou vídat. Až narazí na fakt, že zákonným zástupcem dítěte je stále rodič, od kterého je potřeba souhlas s přijetím na školu, se zdravotnickými zákroky nebo s vycestováním do zahraničí.

Tak jako Anička získala náhradní rodiče, pěstouni získali svoji doprovodnou organizaci. Všechny služby tak zvané „doprovodky“ směřují k tomu, aby se Anička cítila šťastně a v bezpečí. Proto k pěstounům jezdí jejich klíčová pracovnice minimálně jednou za dva měsíce. Poradí

učitelům, jak je třeba specificky přistupovat k Aničce. Pěstounům usnadní komunikaci s úřady a soudy, zjednoduší orientaci ve složité legislativě sociálně právní ochrany dětí. Pomůže vyprávět Aničce její vlastní příběh pravdivě, a přesto nezraňujícím způsobem. Je-li to potřeba, převezme klíčová pracovníce také komunikaci mezi rodiči Aničky a pěstouny, asistuje setkání Aničky s rodiči. Pěstouni absolvují u své doprovodky každý rok 24 hodin vzdělávání od zkušených lektorů (psychologové, policisti, psychiatři, lékaři ...). Každá dobrá doprovodka spolupracuje nebo zaměstnává psychology a terapeuty, kteří mají zkušenosti s dětmi v náhradní rodinné péči, protože na některé rány na duši prostě samotná láska nestačí. V neposlední řadě pěstounům doprovodka připraví nějaký prázdninový pobyt pro Aničku, proplatí část hlídání, nebo přispěje na tábor.

V našem kraji je momentálně dvanáct doprovodných organizací a pěstoun si může vybrat tu, která mu nejlépe sedí. Jak to děláme u nás v Salingeru? Každý pěstoun i každá Anička je jiná, a proto i každé provázení je na míru ušité tomu, jak to který klient potřebuje. Obecně lze říci, že **provázíme** pěstouny v náhradním rodičovství tak, aby děti, které přijali, zvládly adaptaci v nové rodině, rozuměly tomu, proč nežijí u svých rodičů a dokázaly se s tím vyrovnat. **Pomáháme** pěstounům mluvit s dětmi o těžkých životních událostech, navazovat a udržovat kontakty s původní rodinou dítěte, pokud je to v jeho zájmu. **Podporujeme** klienty při zvládání náročných výchovných období dětí. Komunikujeme s úřady a **usnadňujeme** orientaci v legislativě sociálně právní ochrany dětí a náhradní rodinné péče. Úzce **spolupracujeme** s terapeuty, psychology, školkami, školami a dalšími aktéry systému péče o děti.

Pěstounství je velmi těžké poslání a není pro každého. Ale ten, kdo si na to troufne, zachrání Aničce dětství a budoucí život. To za to stojí ne? Nebudete v tom sami.

Mgr. Tereza Čejková, DiS., Salinger, z.s.

Vedoucí střediska Stopa čápa

www.salinger.cz